

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
SZABADOS JÓZSEF

Szerkesztőség:
Szentháromság-tér 2. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

X. évfolyam.

Csongrád, 1912. augusztus 11.

32. szám.

Rendőrszellem Magyarországon.

Még nem is olyan régen, valami lenézői gunnyal és fölényvel emlegette a magyar nép, hogy Oroszországban kozákszellem, kozákszellem van. Ezzel az egy szóval tudta jellemezni a magyar sajtó és a magyar közvélemény, de talán az egész világ közvéleménye is azokat az állapotokat, amelyek Oroszországban annak idején voltak. Azután lecsendesültek a viharok, valami alkotmányfélét is kaptak az oroszok és — most helyébe léptünk mi. Nem kozákszellem, hanem rendőrszellem, rendőrszellem van ebben a szép, tejjel-mézzel és vérrel folyó Kanaánban.

Az egész országon, mint valami lidércnyomás terül el a fegyveres erő megvadult szelleme. A sajtó tele van a rendőri brutalitásokkal és azokkal a harcokkal, amiket a békés polgárságnak, vagy egy-néhány szegény beteg vagy részeg embernek a közbiztonság ugynevezett erővel végig kell harcolnia. A rend őrei megszüntek azok lenni. Szinte biztonságosabb ma már oly tájékokon, oly utcákon járni, ahol nincs rendőr. Azelőtt nagy ritkán történt meg, hogy valamelyik eldugott vidéki városkából érkezett egy-egy rendőri brutalitás híre, amit valamelyik rendőrnök felöltözött durva paraszt követett el, most azonban minden nap a legműveltebb, legnagyobb városok ontják az ilyen híreket.

Ez már nem egyes embereknek a brutalitása, hanem az egész rendőri kart átható brutális, durva szellem. Az ilyen átalakulás nem magától megy végbe. Egy kaszt, vagy egy osztály gondolkozása nem alakulhat így máról holnapra át, csak akkor, ha valami hatalmas indító ok hatott rá. A rendőrszellem megváltozását és a mai brutális rendőrszellemet is egy nagy válság okozta. Az a válság volt az indító oka ennek, amelyet június 4-én idézett elő Tisza István. Ő volt az, aki rendőrszellemmel garnírozta a törvényhozás működését; ő volt az, aki megreformálta a magyar alkotmányt; ő volt, aki a fegyveres ellenállás jogát, amit az aranybulla valamikor kimondott, felélesztette, de a hatalom javára és ő volt az, aki felidézte a rendőrszellemet, de most nem tudja újra elaltatni, úgy mint Goethe bűvészinasza.

Tisza István gróf gratulálhat önmagának. Így felfordítani egy országot még kevés embernek sikerült. Talán csak az ókorban voltak olyan Herostratosok, vagy vagy Nerok, akiknek keze nyomán így lángborult minden. De Tisza elég jól számított egyik oldalán, hogy annál nagyobbat tévedjen a másikon. Jól számított, mikor arra gondolt, hogy az ország vihara nyáron át csillapodni fog, de nem számított arra, hogy jön az ősz és akkor fel fog zudulni a nép haragja. Nem gondolt

erre, mert azt hitte, hogy a nyári csend elaltat mindent és nem gondolt arra, hogy itt marad a rendőrszellem, amely ébren tartja, izgatottságban tartja a kedélyeket állandóan.

Amilyen a gazda, olyan a szolgája, mondja egy nagyon régi közmondás és ez a régi közmondás most is bevált. Tisza István erőszakosságát örökölte, átvette és nagy örömmel alkalmazza a fegyveres erőnek az a része, amely a közön-séggel érintkezik.

Ime, az abszolút Oroszország után milyen hamar következett a sorban az ősrégi alkotmánnyal bíró Magyarország. Nem is kellett hozzá bomba, nem is kellett hozzá lázadás, csak az kellett, hogy a nemzet ne akarjon vakon engedelmessé válni valakinek, aki felülve az országház magas elnöki székébe, onnan letekintve, elszédült. Sok minden dolog volt már Magyarországon, amiért lázongott az egész ország, de olyan kicsinyes, olyan jelentéktelen dologért, mint az, hogy Tisza István legyen a képviselőház elnöke, még nem borították lángba ezt a földet. Mert a nemzet életére teljesen értéktelen és jelentéktelen dolog lett volna Tisza elnöksége, ha mellékei és mellékeredményei nem lettek volna.

És Tisza bátor és erélyes ember. Nem ijedt meg május 23-ától és nem ijedt meg attól, hogy milyen hangulat fogadta június 4-ét, hanem a véderő terhein kívül nyakába rakott az országnak egy igazi, hamisítatlan muszka rendőrszellemet és rendőrszellemet.

Ha Tisza István csak november 18-át és július 4-ét csinált volna, akkor a neve esetleg kitörölődött volna a nemzet történelméből. Ezt tudta Tisza és ezért valami maradandót akart csinálni. És megcsinálta. Inaugurálta azt a rendszert, amely mellett a polgárság életét és biztonságát a rendőr veszélyezteti, amely mellett az emberek félnek a rendőrségre menni, amely mellett az egész ország kereskedelme és gazdasági élete a benuulás felé halad, sikerült neki mindezt megalapítani és kinosan hosszú ideig fenntartani is a XX. század alkotmányos törekvéseinek legnagyobb dicsőségére.

— **Kevesebb lesz az ünnep.** A múlt évben július 2-án, mint arról annak idején hirt adtunk, X. Pius pápa új Motu proprio bocsájtott ki, amely a katolikus ünnepek korlátozásával foglalkozik olyképen, hogy elrendeli, miszerint néhány szokásos ünnepet világszerte hagyjanak el, illetőleg a hívekre kötelezően ne ünnepelje őket az egyház; más ünnepek pedig vasárnapra téessenek át. Ezt a rendeletet Magyarországon nem hirdették ki, mert a magyar püspöki kar tárgyalásokat kezdett a Vatikánnal, hogy az ünnepek régi rendje és teljes száma továbbra is megmaradjon. Azt hitték, hogy a pápai kuria a kérést teljesíti. Nagy meglepetést

keltett azonban Gennari bíboros legutóbbi értesítése, amely szerint a pápa ragaszkodik a rendelet eredeti rendelkezéséhez és a mellőzött ünnepeken megszünteti a hívek mischallgatási kötelezettségét és a munkától való tartózkodás tilalmát. A pápai rendelet folytán Vaszary Kolozs hercegprímás most utasította az esztergomi főegyházmegye papságát, hogy az új rend behozatala érdekében tegyék meg az előkészítő intézkedéseket és az ünnepek törlesztéséről szóló rendeletet október 27-én minden templomban hirdessék ki a nép előtt. Ősztől kezdve tehát Magyarországon is megszűnik egész sereg ünnep. Törlik az ünnepek jegyzékéből karácsony, husvét és pünkösd másodnapját, úrnapiját, gyertyaszentelőt, gyümölcscsoltó boldogasszonyt, kisaszony napját, valamint az egyházmegyék és községek védőszentjeinek szokásos ünnepeit. Bizonyára nem lesz érdektelen, ha felemlítjük, hogy Mária Terézia uralkodása alatt is volt ilyen ünneptörlesztés, amennyiben XIII. Kelemen pápa az apostolok ünnepét, továbbá az akkor még négy napig tartó karácsony ünnepéből két ünnepnapot eltörölt.

Hol a lelkiismeret?

Egy példátlan esemény állítja fel a kérdést s teszi gondolkozóvá azt az embert, — aki emberi érzéssel s nem vak lelkiismeretlenséggel gondolkodik.

Az eset ez. Krigler Sándort, a kórházi ételmezési és ápolói teendők eszközésére szerződött ezelőtt 25 évvel Csongrád község előjárósága. Hosszú szolgálat után Krigler Sándort elérte a végzet, megöregedett s körülbelül 10—15 évi agykori munkaképtelensége után a mult hóban elhalt. A vállalat természeténél fogva, mely asszonyi hivatást képez, — Krigler Sándorné a vele lakó hajadon leányával végezte az ételmezési és ápolói teendőket, — s mióta Krigler Sándor munkaképtelenné vált, — 10—15 éven keresztül önállóan vezette e vállalkozást s kifogástalanul élt e hivatásnak.

Igen ám, de most, hogy kidőlt az élők sorából a községi szolgálatban megöregedett Krigler Sándor, — most hogy már nem él ez a vállalkozó, — aki hosszú évek óta csak papirosan szerepelt mint ilyen, — tényleg azonban felesége vitte a terhet, — határozni kellett arról, kire ruháztassék név szerint is az ételmezési vállalat.

Özv. Krigler Sándorné terjesztett elő oly irányú kérelmet, hogy tekintettel a fentebb előadottakra, hogy e hivatásban működik a község szolgálatában 25 év óta, hogy ő dolgozott, ő fáradt, ő látta el a betegeket e 25 év, de különösen 10—15 év óta, mióta férje munkaképtelen volt, — hogy ő is leélte már élete javát, de még munkabíró, — hogy sohasem volt működése ellen kifogás, becsületes és hűséges szolgája volt a városnak egy életen át, — hát hagyja meg s

2. oldal.

ruhazza át az élelmezési teendőket az ő nevére a község — amint hogy eddig is *tényleg* ő volt az élelmező.

Akadtt egy másik pályázó is Bozó Mihály kórházi gondnok, községi közgyám felesége.

Menjünk az érdemi elintézésre.

Előadó főjegyző előterjesztette a közgyűlésnek, hogy a szerződések megkötése az előjáróság feladata s nem a közgyűlés hatáskörébe vág, — ennél fogva indítványozta, hogy az előjáróság elintézése alá utasítsassék a kérdés. Ez a szabályszerű eljárás.

Mégis pártszempontból kieroszakolták a szabályszerűtlenséget s határozott a közgyűlés.

Nyilatkoztak a hivatottak. A kórházi főorvos dr. Dékány, a legteljesebb elismerését s meglegedését fejezte ki özv. Kriglerné eddigi működéséről s ajánlotta kérelmének teljesítését. Az előjáróság megállapította, hogy 25 éven át becsülettel s a legkifogástalanabbul töltötte be hivatását.

Ugyebár ezekből annak a természetes határozatnak kellett volna folyni, hogy a kórházi élelmező továbbra is özv. Kriglerné marad, — nemcsak azért, hogy ezzel megjutalmazza eddigi 25 éves becsületes és kifogástalan munkásságát, hanem főképp azért, hogy ne taszítsa öreg korára az élet bizonytalanságába azt, akinek munkás élete a község szolgálatában morzsolódott le.

Bozó Mihályné lett özv. Kriglerné helyett alkalmazva. Pedig neki van megélhetése, mert férje mint közgyám és kórházgondnok kap olyan fizetést, hogy abból, ha négyes fogatot nem is lehet tartani, de megélni lehet, sőt még arra is telik belőle, hogy az ember a vadászati passziójának hódolhat.

Hát tisztelt képviselő urak, megengedte ezt az önök lelkiismerete? nem éreznek önök lelkiifurdalást e botrányos lelketlenség miatt? nem érezték önök, mikor szavazatuknál mellőzték özv. Kriglernét, — vagy mikor tartózkodtak a szavazástól, —

hogy e tényükben súlyos méltánytalanság történt?

Hiszen ma már öreg korára annak is adnak nyugdíjat, akivel szemben nincs erre kötelezve a község. Csak a közel múltban történt, hogy Bubenik Antal műkertésznek teljes fizetését adta kegydíjképpen a község, aki szintén ilyen szerződéses viszonyban volt a községgel, mint Krigler. Hát az utóbbinak már a munkája sem kellett? Hát jutalom helyett büntetnek az urak? És még községi előjáró is akad, aki így jár jó példával elől, hogyan kell honorálni 25 éves szolgálatot? És lelkére veszi dr. R. Papp ügyvéd úr, hogy a képviselő testület előtt könyvemlően több ezer korona takaréki betétről beszélt? Hát kérjük, legyen következetes, mondja meg, hol van az az állítólagos pénz, hogy legalább az özvegy is tudjon róla.

Ilyen kérdésben nem szabad ismerni sem sógort, sem komát, sem személyi kapcsolatot, sem pártkérdést.

Itt csak ezekre kellett volna tekinteni: 25 éves kifogástalan szolgálat, a hivatás betöltésére való alkalmasság, az életkor, özevység, s csak ezen után hallgatni a lelkiismeretre, amely lelkiismeret, sajnos, sok embernél teljesen hiányzik.

HIREK.

— **Nagyboldogasszony napja.** Csütörtökön, augusztus hó 15-én ünnepli meg Csongrád lakossága Magyarország védasszonyának, Nagyboldogasszonynak napját. Ez az ünnep Mária menybevitelének emléknapja, mely arra emlékeztet, hogy a boldogságos szűz Mária meghalt ugyan, de teste nem porladt el, hanem csakhamar föltámadott és az Isten mindenható erejével e napon fölvetett a mennyekbe. Nagyboldogasszony napjának pedig azért mondatik, mert ez legnagyobb a boldogságos szűz Mária ünnepei között, kit őseink után hazánk királynéjának, nagyasszonyának szoktunk nevezni. Ez a nap főteplomunk emlékére Csongrádon búcsúnap, mikor a vidékiek ezrei szokták városunkat felkeresni.

— **Zenés mise.** Boldogasszony napján a 8 órai mise: zenekar és női két szólamú énekkar kísérete mellett fog lefolyni. Nemesovits C-dúr miséjét adják elő helybeli zenekedvelők Kalmár

Illés főkantor vezetése mellett. Mindenesetre lélekemelő jelenség lesz ez az áhítatot fokozó és műélvezetet is nyújtó celebrálás.

— **Sertés pusztulás a mámai dűlőben.** A mámai dűlőben lévő tanyákon a sertésállomány két hét óta feltűnő módon pusztul. Nincs nap, hogy valamelyik gazdálkodó sertései között megbetegedés vagy elhullás ne történne. A kisgazdák közül néhányan, mint ezt panaszozni hallottuk, hogy még el nem hullott sertéseiket megmentsék, a járási állatorvoshoz fordultak azok beoltása végett. Az orvos azonban kijelentette, hogy csakis azon esetben hajlandó az oltást teljesíteni, ha neki mindenki, akinél oltást teljesít, tíz korona napidíjat és minden beoltott sertés után három koronát fizet. A megélhetéssel amúgy is küzdő, többnyire szegénysorsú tanyai kisgazdák, akik közül sokan még napszámra is eljárnak, csakhogy valahogy megélhessenek, mert egy pár hold homokföldjüknek termése erre nem elegendő, sokallották az állatorvos által kért összeget, annál inkább, mert némelyrészüket szegénységénél fogva azt meg sem bírta volna fizetni; egy-egy koronát azonban tekintettel a tömeges oltásra, szívesen megadtak volna. Ezt azonban keveselte az állatorvos, mert mint mondták, neki az oltóanyag többé kerül egy koronánál. Miután így a sertések elhullása ellen nem bírnak a gazdák védekezni, ezért a Csongrád-bukrospart-győjai gazdakör útján most a földmívelésügyi miniszterhez fordultak sürgős orvoslásért.

— **A községi közgyűlésből.** Csongrád község képviselő testülete pénteken délelőtt tartotta a havi rendes közgyűlését. A tárgysorozat előtt Szabados József interpellált amiatt, hogy a Könyök-utca és Justh Gyula-utca sarkán lévő mintegy 80 négyzetgöles üres telekre az előjáróság építési engedély megadását véleményezte, holott valamikor ezen telek a község éppen azért szerezte meg, hogy ott többé ne építkezzenek s az utcát ne szűkítsék el. Mikor a község ezen telek eladta, akkor sem építkezés céljára adta el, hanem a mellette lévő ház udvarának nagyobbítására. S most még ráadásul az építendő házat egy öllel kintebb akarják hozni, mint az utcaonál van. Kéri ezt megakadályozni, mert Csongrádon már egészen rendszerre vált az, hogy új építkezéseknél mindig szűkítik az utcákat. Az interpelláció folytán a közgyűlés elhatározta, hogy az építési engedély megadása végett átír a főszolgabíró-sághoz. Ezután a tárgysorozat került sorra. Az előjáróság jelentése folytán a vármegyei községi és körjegyzők egyesületének Csongrádon tegnapi közgyűlésére a tanács-termet átengedte, s a jegyzők megvendégelésére 150 koronát szavazott meg. A vármegyei alispánnak azon felhívására pedig, hogy Csongrádon hűsésarnok létesítsék, azt határozta, hogy ezen célra államségélyt kér, mert a hűsésarnok felépítése 31720 koronába kerülne, s ezen összeg kamata nem volna fedezhető azon összegből, amelyet mint haszonbért a mészárosok és hentesek az előjáróság felhívására megajánlottak. — Farkas Mór községi mérnök jelentését az utcák kövezésének befejezéséről tudomásul vette a közgyűlés. Hegyi Antal bíró ezzel kapcsolatosan ajánlotta, hogy a kövezés körül teljesített fáradozásaiért Farkast a közgyűlés 300 koronával jutalmazza meg, amit el is fogadott. — A szolnoki-dobokamegyei árvízkarosultaknak 50 koronát szavazott meg. — A Greskovics Pál által kért dűlő utat pedig csakis megfelelő díj ellenében hajlandó

Tengeri csata.

19...-ben vagyunk. Gyönyörű augusztusi nap. Az ég fellegetlen, enyhe szellő járja át a léget. Az Atlanti-óceán hullámain egy úszó vár siklik tova. Az amerikai hadihajó, a „Washington” ez, amely a hajóépítés művészetének egyik legszebb vívmánya, legteljesebb tökéletessége.

Amerika jelenleg háborúban van Angliával. A „Washington” az angol „Stuart” nevű hajót keresi, hogy megütökközék vele.

A hadihajók alakjukra nézve már nem hajókra, hanem úszó citadellákra emlékeztetnek. Az acélpáncélnak átlag fél méter a vastagsága. A hajó legfelsőbb emelete 80 láb magas a vízvonallal felett, a zászló 110 lábnyi magasságban leng a hajó fölött. Az árbócosárban ülő matróz villamos csengővel jelzi, hogy „ellenség a láthatáron”. Az ügyeletes tiszt értesíti erről a kapitányt, aki az első toronyból rögtön szemügyre veszi az ellenséges hadihajót. A legtekintetesebb messzelátó segítségével meggyőződést szerezhet a „Stuart” hatalmasságáról.

A kapitány parancsára az úszó vár megváltoztatja útirányát. Teljes gőzzel rohan most a „Washington” a „Stuart” felé. Még csak hét kilométer a távolság a két hajó között. Négyezer méternél a lövegek működni kezdenek.

A „Washington” tisztjei kiadják a vezényszót: „csatára készen”. A két hajó nagy sebességgel közeledik egymáshoz. Minden percben ezer méterrel kisebbedik a távolság. A mérnökök a gépeknél állanak, a matrózok a hajófelszereléseknél várják a vezényszót, a katonák ágyúknál

lesik a parancsot, a tüzérek puskáikat szorongatják a kezükben az acélpáncélozott mellvédők mögött. A revolverágyúk és kézi fegyverek csak kétezer méternyi távolságban használhatók. A hajó mélyén orvosok készítik a kötszereket és várják a sebesülteket. Már a betegek ápolói is helyükön vannak.

A „Washington” négy forgó tornya következőképpen van felszerelve. A két főtorony négy tizenkét fontos ágyú van elhelyezve. Minden torony két hasonló nagyságú löveg áll lövésre készen. Ezekon kívül a hajó még nyolc-nyolc fontos gránátlöveggel rendelkezik. Egy húsz hatfontosból álló üteg egészíti ki a hajó ágyúfelszerelését s még két revolverágyú mellett is ébren őrködnek a tüzérek. A felső lövegek 25 láb magasságban vannak elhelyezve a vízvonallal felett. A legalacsonyabb ágyú 16 lábnyira emelkedik a víz felett. A fedélzet pedig valószínűleg hemzseg a sok ágyútól...

A hajók közelednek. A jel a csatára minden pillanatban várható. Rövid beszélgetés után a kapitány parancsára az első toronyon levő hadnagy a fedélre megy. Ez azért történik, hogy a kapitány elesése után a hajó ne maradjon parancsnok nélkül.

A haditerv nagyon egyszerű. A járművek arra törekednek, hogy folyton jobbra-balra evezve, minél több jól irányzott lövést intézzenek az ellenségre. Az újkori tengeri csata csak nagyon rövid ideig tarthat: a legénység tudja ezt jól és el van szánva mindenre. Mindenütt csak a parancsra várnak.

„Négyezeröttszáz méter távolság az ellenség-

től!” jelentik az árbócosárból. Az üteg parancsnokok 4000 méterre állítják be ágyúikat. A tüzérek elektromos gyújtókkal készülnek a bombavetésre.

„Vigyázz!” hangzik a parancsszó. „Tűz” reá a felelet. Borzasztó dörög és nyolc csöböl két négyfontos és hat hatfontos löveg hasítja át a léget.

A „Stuart” a csata megnyitását nehéz lövegekkel várta, mert félperccig vár, míg a támadását viszonzza. A „Stuart” könnyű lövegei a „Washington” egyik hatfontosát elhallgattatja és két embert megöl. A csata tovább folyik. A toronyokon a tiszték messzelátókkal figyelik a lövések hatását. A „Washington” kapitánya meggyőződik róla, hogy méltó ellenféllel van dolga.

A hajók most kétezer méternyire közelednek egymáshoz és a „Washington”-ról két tizenkét- és egy nyolcfontos dördül el.

Egyszerre a „Washington” első toronyán egy véres jalkiáltás hallatszik és egy tizenháromfontos bomba az amerikai hajó páncéljára hull, egy másik az első toronyán dörren szét s egy tízfontos gránát behorpasztja a fedélzetet, míg egy hasonló löveg léket üt egy kisebb torony oldalán. Tizenkét ember halott, tizenöt sebesült. Lényeges kár nem esett a „Washington”-ban.

A hajókat már csak ezerkétszáz méter választja el egymástól. Mindkét részen a leghatalmasabb golyószórók okadják irtó golyóikat. Az öregágyúk dörrenése egybevesz a gyorstűzelek bömbölésével és a revolverágyúk ropogásával. A könnyű tüzérség, a kézi fegyveresek,

átadni. — Nagyobb vitát okozott a Máté András kertész-szel kötött szerződés jóváhagyása, melyre vonatkozólag Szabados József azt ajánlotta, hogy azt a közgyűlés ne fogadja el, hanem hirdessen a megüresedett kertészi állásra pályázatot. Dr. R. Papp Pál szintén pályázat hirdetését kéri. Ezzel szemben az első és másodjegyű, valamint az elnöklő Hegyi Antal bíró amellett kardoskodtak, hogy a közgyűlés fogadja el az előjáróság által Máté András kertész-szel kötött szerződést, mert a szerződés csak egy évi próbaidőre szól és a községre nézve nagyon előnyös. Dr. Szarka Mihály nem fogadja el a szerződést, mert szerinte a kertész felfogadása nem a közgyűlés elé tartozik. De ne fogadja el azt sem, hogy a község adja a napszámot, mert itt esalás szokott történni. Erre inkább fix összeget ad. Majd kifogásolja azt az eljárást, hogy Hegyi Antal mint elnök beszédeket tart a szerződés mellett. L. Tóth István pedig azt ajánlotta, hogy mivel a kertből így semmi haszna nincs a községnek, mert a hasznát ellopják, adják bérebe a kertet, 5 ad érte 1000 koronát. A vita vége, miután Hegyi Antal elnök csaknem könyörgött a közgyűlésnek a szerződés elfogadása végett, végre az lett, hogy egy évi időre az mégis elfogadtatták. Özv. Krigler Sándorné és Bozó Mihályné kérelmének ügyével második cikkünk foglalkozik. Itt csupán azt említjük meg, hogy Bozó Mihály múlt heti felszólalásunk folytán a közgyűlésen a gondnokságról azon esetre, ha az ő feleségét választanák meg, lemondását írásban beadta. Végre a kisebb ács-és kőműves munkálatok vállalatba adása lett tudomásul véve s ezzel a mindvégig zajos közgyűlés véget ért.

— **A polgári kör** a megüresedett vendéglősi állásra pályázatot hirdet. Feltételek megtudhatók Solya Gyula kör elnökénél. Határidő augusztus 20.

— **Labdarugó mérkőzés.** Vasárnap tartotta bemutató mérkőzését a „Csongrádi Athletikai Club” a félegyházi főgimnázium sportúzó ifjúságával, mely alkalommal a csongrádiak szép játéka után 3:1 arányban győzelmet arattak a vendégesapat felett. Nagyszámú közönség jelenlétében folyt le a mérkőzés, amelyben a csongrádi csapat bebizonyította, hogy érdemes a pártfogásra. Az első gólt a csongrádiak részéről Szarka, a többi Wiedemann lőtte, a félegyháziak részéről pedig Bohn. Nem hallgathatjuk el azonban azt, hogy a vendégesapatot igen kellemetlenül érintette az a műveletlenségre való eljárás, amelyet egy-két éretlen gimnazista gyerek követett el azáltal, hogy játék közben megabugolta őket. Mint értesülünk, az egyesület ma vasárnap délután is tart egy mérkőzést a szentesi sport klub csapatával.

— **Letartóztatott iparos segéd.** Folyó hó 6-án az Uri-utcában egy iparos segéd kéregetett, akit éppen akkor, mikor egy háztól kijött, egy rendőr észrevett és igazolásra szólított fel. Az iparos segéd Szarka János kalaposnak nevezte magát s azt mondotta, hogy azért kéreget, mert nem kap munkát. A rendőr erre a község házára kísérte, ahol kitünt, hogy elegendő pénze van neki arra, hogy kéregetés nélkül is elutazhasson Csongrádról. Így tehát a rendőrség még az nap vonatra ültette és illetőségi helyére, Szarvasra továbbította. No de hát úgy kellett neki. Bizonyára ha valami tollas kalapú dáma lett volna, aki nem tudjuk miféle szanatorium meg liga javára kéreget, amelyből ugyan

ezek az intézmények alig látnak valamit, úgy aligha fülelték volna le a rendőrök, mert a közönségnek ilyenféle lefektolása hatósági segédlet mellett szokott történni.

— **A magyar közönség** előtt eléggé ismert volt eddig is a Kolozsvári (Heinrich-féle) gyógyszerpangyár kiváló hírneve, de mégis nagy rekordot jelent, hogy egy élelmes nagy amerikai cég évi 100.000 korona értékű szappan átvételére kötelezte le magát.

— **Tüzek.** Folyó hó 5-én, hétfőn, este felé Antal Istvánnak (akit sokan mézes Bánfi néven ismernek) kigyúladt a Kétágú-utcában lévő nád-fedeles háza s arról rövid idő alatt a tűz átkapott a Gyurkó György és Eke Balázs szomszédok házaira is. A tűz így borzalmas lett s óriási munkába került, hogy annak továbbterjedése megakadályoztatott s csupán három ház égett le. A kár jelentékeny, mert több szomszéd kerítése, továbbá a leégett házaknál lakó bérlőknek sok ingósága is elpusztult. A tűz keletkezésére vonatkozólag az a gyanú, hogy azt Antal István okozta, aki a tűz kitérése előtt fél órával távozott el hazájáról s kiment a tanjárára. Az épületek biztosítva voltak. — Tegnap délelőtt pedig a Hosszú-utca és Jókai-utca sarkán lévő Kallainé féle ház gyúladt ki, mely jelenleg a Kacúr János tulajdona. A kivonult tűzoltóságnak alig akadt dolga, mert a tető oly rossz volt, hogy a rosszástól még égni is alig bírt. Szintén biztosítva volt. A tűz keletkezése még ismeretlen, de a nyomozás folyik.

— **Megszökött inas.** Folyó hó 6-án a főtéren posztoló rendőrnek feltűnt egy ismeretlen fiú, akit ezért igazolásra szólított fel. A fiú erre elmondta, hogy Klug Józsefnek hívják és Kecskemétre való, ahol gazdája rosszul bánt vele és ezért megszökött onnan. A rendőrség erre Kecskemétre táviratozott, ahonnan a szökevény fiú szülei eljöttek fiukat elvinni.

— **Csendélet.** Mult vasárnap délután úgy 7 óra tájban ismét botrányos jelenetek voltak szentánui a járóelők. Az ipartestületből veszekedve, véresen jöttek ki az emberek. Mintegy száz főnyi tömeg gyűlt össze ezen förtelmes látványra. Annál sajnálatosabb az eset, mivel iparosok, névszerint Konkoly György, Boris János és Boris Andor rendezték ezt a jelenetet. Egyébként pedig a rendőrségnek alaposabban kellene szemmel tartani az ipartestületet s megakadályozni a fékevesztett embereket, még mielőtt vér folynék. Mert ezelőtt, ha veszekedés vagy bieszkázás történt, annak szereplői parasztleányok voltak, a hely pedig, ahol ilyesmi előfordult, lebujszöröcsma. Ma, ha veszekedés vagy bieszkázás történik, úgy annak színtere mindannyiszor az ipartestületi kocsma, szereplői pedig iparosok. Főszolgabíró úr, nem gondolja, hogy ilyen dolgok után a nevezett kocsma ártalmára

van az iparos társadalomnak, s leghelyesebb volna azt bezáratni? — Ugyancsak vasárnap történt az is, hogy egy S. I. nevű úri ember este pofonvert egy asszonyt, amiért az a főtéren levő padok egyikén ült és S. úr felszólítására sem volt hajlandó onnan eltávolozni és S. úrnak helyét átadni, úgy gondolkozván, hogy ott annak van joga ülni, aki előbb foglalta el.

Köszönet nyilvánítás.

Mindazon jó ismerőseinknek, kik feledhetetlen kis fiunk elhunytá alkalmából fájalmunkban részvételükkel osztoztak, — hálás köszönetet mondunk.

Csongrád, 1912. augusztus 8.

Ferenc Géza áll. tanító és neje
Székely Erzsébet.

Kiadók és laptulajdonosok: BOZÓ ÉS JUSTIN.

Bozó és Justin könyvnyomdájá.

Kiadó üzlethelyiségek.

Dr. Buk Hermannnak piactéri házában három utcai üzlethelyiség és egy jégverem azonnal kiadó.

Kiadó lakás. Pozsár József házában (Uri-utca 16. sz.) a felső lakás október elsejére kiadó.

Uj ház, szép szőlős kerttel, eladó. Bővebbet gróf Andrássy-utca (volt Szarvas-utca) 40. szám alatt lehet megtudni.

Bicikli. Egy jó karban lévő bicikli jutányos árért eladó. Megtekinthető Sztrahe fényképésznél Csemegi Károly-utca.

Szép, nagy, fiatal, fehér és piros leánderék és nagyon szép kaktuszok, elutazás miatt olesón eladók. Iskola-utca 17. szám alatt.

Eladó földbirtok.

Csongrádon a „mentett rét”-ben fekvő, dr. Ecsery Lajos szentesi lakos ügyvéd és neje tulajdonát képező 52 hold első rendű szántóföld, mely legnagyobb részben herével van bevetve s a herének kis holdja 150 korona évi bérért bérebe van adva, apróbb parcellákban azonnal eladó. Értekezni lehet a megbízott

Dr. Rásonyi Papp Pál és
Dr. Rásonyi Papp Miklós
ügyvédek irodájában Csongrádon.

a lövéseknél irányítják gyilkait az ellenre, hogy az ellenség tűzéreit jól célozott lövéseikkel leterítve, az ágyúzást megakadályozzák. Ezalatt a nehéz lövegek a hajó alsó részére irányulnak, de csak a „Washingtonnak” sikerült ebbeli célja, mert a „Stuart” páncélozása gyöngébb ellenfelénél.

Lángtól és füsttől borítva, folytonos bömbölés és dörgés közepette, halálát osztó lövegeket okádva, közeledik egymáshoz háromszáz méterre két elenséges hajó. Célozni immár lehetetlen. Minden ágyú, minden puská a legelképzhetőbb gyorsasággal ropog. Nem látni mást, csak tűzsugarakat, nem hallani egyebet, mint dörgést és csörrenést. A hajók már imbolyognak a vízen. Ez a halál és pusztulás pokla...

Látnyi vastagságú acélpáncélok robbannak szét, hatalmas acélbástyák söpörtetnek el, toronyemelőnyek dőlnek romba, óriási ágyúk csövei pattannak ketté, az emberek úgy hullnak, mint a legyek. A „Washington” egyik tornya, melyen nyolc fontos ágyúk voltak, ledől. Egy tizenkétfontos bomba a „Stuart” egyik tornyát rántja le. Mig a „Washington” kisebb sérüléseivel szakadatlanul küzd, addig látni lehet, hogy a „Stuart” a hajótestben, az orrán szét van roncsova.

Mindkét hajó torpedókat is küldött egymásra. A „Washington” torpedói nagyon mélyen a vízbe veszttek, a „Stuart” ennek ellenében nagyobb sikereket ért el. Csak a kellő és gyors óvintézkedések mentették meg az amerikai hajót, hogy a torpedó derékon ketté zuzza. A A hajók ismét közelebb jutnak egymáshoz. Az

amerikai kapitány látta, hogy a „Stuart” előrése a vízbe süllyed, ezért összes lövegeit az angol hajó orrára irányítja.

A „Stuart” nem marad adós a felelettel és egy gránátja a „Washington” kis tornyát lerombolja. De most látható, hogy a „Stuart” nagyon nehéz veszteséget szenvedett. Lassabban evez, főtornyán az ágyúk elhallgatnak. Kórodái telve vannak sebesültekkel, a fedélzeten rakáson fekszenek a halottak. A hajótestben lékek vannak, melyeken betődül a víz. A páncélozás repedezett, a tornyok ingadoznak és ami a legborzasztóbb, fősavarmenete teljesen megrongálódott. A mérnökök hiába fáradoznak, hogy helyrehozzák a bajt.

Most a „Washington” nekirent a megrongált hajónak. Még egyszer lő a „Stuart” és azután elhallgatnak az ágyúi. A „Stuart” vagy elsüllyed vagy megadja magát. Magát elsüllyeszteni, annyi volna, mint a legönységet feláldozni.

„Kétszáz méter!” jelenti a tiszt leverten a „Stuart” kapitányának, aki parancsot ad a fehér lobogó kitűzésére. Nemsokára ott leng a megadás és a béke jele a kapitány hidján.

Az amerikai hajó lassan a „Stuart” felé közeledik. Az angol hajó bizonytalanul ingadozik a víz felszínén. A szokásos formalitások után a legyőzött hajó csakhamar követi a győzött.

Ez két hajó harcának a képe! Elképzhethető most, hogy mily irtózatoss lehet, ha egész hajórajok mérik össze erejüket!

Nagy Béla.

PINIÉR MÁRTON

épület és bútorasztalos

Csongrád Kereszt-ú. 28. (Saját ház.)

Motorerővel járó fagegmunkáló gépekkel be rendezett műhelyében hármiféle asztalos munkát a legjutányosabb árban pontosan elkészít. Raktáron tart nagy választékban száraz anyagból elkészített bútorokat a legjutányosabb árak mellett.

Községi hirdetmények.

Csongrád község előjárósága közhírré teszi, hogy a piroskavárosi iskola átalakítási munkálataira, az ajánlatok beadására kitűzött határidő elhalasztatik és annak újabb határmája 1912. évi augusztus 22. napjának d. e. 10 órára újból kitűzetik, felhívtnak tehát mindazok, akik ezen munkálatot elnyerni óhajtják, zárt ajánlatukat a versenytárgyalási hirdetmény értelmében 1912. évi augusztus 22. napjának d. e. 10 óráig adják be, az ajánlatok ugyancsak d. e. 10 órákor fognak felbontatni.

Értesítettik az adófizető község, hogy az állami adó, vármegyei útdadó és községi pótdadó III-ik részlete folyó hó 1-én esedékessé vált, felhívom ennől fogva mindazokat, akik a II-ik részlet ki fizetését elmulasztották, valamint azokat, akik az állami adó, vármegyei útdadó, községi pótdadó, hadmentességi díj, ármentesítő törlesztési részleteket, valamint a múlt évről fennmaradt hátralékokat ki nem fizették, ezen fizetési költségeiknek 8 nap alatt annál is inkább tegyenek eleget, mert ellenkező esetben ellenük a végrehajtási eljárás megindítatik.

Kiadó lakás. A gróf Andrássy-utca 16. sz. alatt egy két szobás lakás, a hozzátartozó mellék-helyiségekkel haláleset miatt július 24-től kiadó. Értekezni lehet a helyszínén Varga Lajossal.

Értesítés.

Van szerencsém a tisztelt közönséget értesíteni, hogy a legújabb divai szerint olcsón készítek

férfi ruhákat.

Továbbá állandóan tartok raktáron saját műhelyemben készült divatos gyermekruhákat s elvállalok bármilyen nemű gyermekruhák elkészítését, jutányos áráért, a legújabb divat szerint. A tisztelt közönség kegyes pártfogását kérve vagyok tisztelettel

Mészáros Károly
férfi szabó.

Műhelyem: Jókai Mór-utca 13. sz. Csongrád.

Értesítés.

Értesítem az igentisztelt közönséget, hogy nagys. Szarka Mihály járásbíró úr házában levő **bútor üzletemet** kibővítettem.

Raktáron tartok: vas- és rézbútorokat, keményfából készült háló-, ebédlő- és szalon-garnitúrákat. Puha és keményfából saját készítményű bútorok olcsó és izléses kivitelben, továbbá képek és tükrök dús választékban kaphatók. Elfogadok megrendeléseket a legdivatosabb minták szerint. Műhelyem Szentgyörgy-utca 13. szám alatt, saját házámban van. Készítményeim a vidék bármely hasonló üzletének készítményeivel ár és minőség tekintetében versenyképes.

Szíves pártfogást kérek

kiváló tisztelettel
Berechy Sándor
bútorkereskedő,
épület- és bútorasztalos.

Aki kellemes,

egyenletes meleg lakást óhajt,
az rendeljen tűzálló agyagból
... készült cserépkályhát ...

MÁZURÁ VILMOS

cserépkályha, takaréktűzhely, fürdőkáád, fertőtlenítő zománcozott falburkolat és minden e szak-
... mába vágó munka készítőjénél ...

Szentesen, a vasútállomás mellett.

Á mesterdálnok...

Cipőm szép és főkéletes,
Benne jární élvezetes,
Mert, ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

PALMA
kaucsuk sarok.

Eladó ház. Özv. Farkas Károlyné Bocskay-féle 26. szám alatti háza Szelevényen, mely áll 3 szoba, konyha, kamra, pince, nagy szőlős és gyümölcsös kertből, eladó. Értekezni lehet Szentesen özv. Farkas Károlynénál, Vásárhelyi-utca 19. szám, vagy pedig özv. Németh Joachimnénál, Vasut-utca 39. szám alatt Csongrádon.

ŐSZI TRÁGYÁZÁS!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern-Marke védjegyű.

Thomassaláh a legjobb és legolesőbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha
= **ilyen** =
zsákban

van és eredeti ólomzár van
= **rajta!** =

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk!

Minden zsák tartalomjel zéssel van ellátva!

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviseletje Budapest, VI., Andrássy-ut 49. Különbösen a jelenlegi rendkívüli olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat.

Eladó
= egy öt járatú
malom

50 HP. szivógázmotorral, szép bensőséggel, jó termő vidéken. Levelek „G. M. 740 v.” jelige alatt **Blochner** hirdetőjébe Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. intézendők.

Eladó ház és szőlő.

Kátai Istvánnak a Sip-utca 14. sz. alatt lévő háza, mely 4 szoba, 2 konyha és melléképületekből áll, továbbá az Urbán-uton lévő Eszes Mátyás-féle szőlője, melyben egy 8 öles épület van, szabadkézből eladó. Értekezni lehet a fenti sz. háznál.

Tanuló herestetetik.

Egy jó családból való fiú S. Bánfi János fűszer- és vegyeskereskedésében fizetéssel felvétetik. Kossuth Ferenc-utca 42. sz. Uj-utca sarok.

Alkalmi vétel. Más vállalat miatt két hold szőlő, szép gyümölcsösrel, az öreg szőlőkben, a tisztaoldalon 2500 forintért 10 évi törlesztésre eladó. A vételhez most csupán 500 ft szükséges. Eladó továbbá egy modern sarokház olcsóért. Bővebbet Kossuth-utca 42. szám alatt a fűszerüzletben és Márkus János vendéglősnél lehet megtudni, ahol szintén több bolthelyiség és két szobás lakások nagyon olcsón kiadtnak. A tulajdonos Jóna Dániel Budapest, Szigetvár-út 33. sz., levelekre válaszol.

Főrangú hölgyek legkedvencebb szépitőszere a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME.

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos búvárlatok alapján készült arc-crème és mert hirtelen vegyszerek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépitő és finomító.

A Margit-crème a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsaféhér lesz.

Pár nap alatt eltűnnek a ráncok, redők, szeplők, májfoltok és mindennemű kiütések.

A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen.

— Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! —
Kapható az egész világon. — Tegelye I K és 2 K.
Margit-szappan 70 fill. — Margit-puder I kor. 20 fill.

Készíti és postán küldi:

Földes Kelemen gyógyszerész Arad.

Kapható: Barna Henrik, Berkovits Mór és Löw Adolf urak gyógyszerertáiban. (b)

Vendéglő megnyitás.

Ezúton értesítem a t. közönséget, hogy az épülőfélben levő központi vendéglőt, ezentúl

Pilseni sör csarnokot

folgó hó 15-én megnyitom. Este jobb gazdalfjúság részére gazda bál lesz. Tekintettel az idő rövidségére, külön meghívókat nem küldhettem, amiért elnézést kérek. Sör (bákor is) állandóan: à la pilseni Korona sör. Rövid idő múlva valódi pilseni sörök.

Hat különféle terem a társadalom igényeit teljesen ki fogják elégíteni.

Tisztelettel

Kaszanitzky István.

A Ferenc József tudomány-egyetem bőrgyógyászati osztályán Prof. Marschalkó igazgató útasítására, kizárólag a Kolozsvári Heinrich-féle **gyógyszappanokat** rendelik. Világhírű különlegességek:

Kolozsvári KÁTRÁNY-SZAPPAN

— (teljesen kiszorította a külföldi gyártmányokat) —

IZZADÁS ELLEN — Kolozsvári — CHROM-SZAPPAN.

BŐRKIÜTÉS-VISZKETEG ELLEN

— Kolozsvári KÉN-SZAPPAN. —

Szeplő, májfolt stb. arctisztítóflanság ellen:

Kolozsvári BORAX-SZAPPAN.

Hajhullás ellen: **Kolozsvári PETROL-SZAPPAN.**

Ezenkívül egész sora a világhírű gyógyszappanoknak, melyek minden gyógyszerertárban és drogéria-üzletben kaphatók. — Ismertetőt készséggel küld:

KOLOZSVÁRI HEINRICH JÓZSEF r.-t. Kolozsvárt.